

Rautavaaran yhtenäiskoulu

on

Rautavaaran yhtenäiskoulu on KiVa Koulu®

- Rautavaaran yhtenäiskoulussa otetaan käyttöön syksyllä 2023 KiVa Koulu® menetelmä.
- KiVa Koulu® on työkalu kiusaamisen ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.
- Se on kehitetty Turun yliopistossa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella.
- Menetelmä on laajasti käytössä Suomessa ja useassa muussa maassa (www.kivaprogram.net)

KiVa:n tavoitteet

- Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen
- Kiusaamistapausten tehokas selvittäminen
- Kiusaamisen kielteisten vaikutusten minimointi
- KiVa ei ole ohimenevä ”projekti”, vaan pysyvä toimintatapa kiusaamisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi
- **Kiusaamisen ehkäisy ei ole sadan metrin spurtti, vaan maraton!**

KiVa Koulu -ohjelma

Yleiset toimenpiteet

1. Koordinointi kouluissa
2. Oppitunnit ja KiVa-teemat
3. Yhteistyö vanhempien kanssa
4. Oppilas- ja henkilökuntakysely
5. Julisteet; Välituntivalvojen huomioliivit

Kohdennetut toimenpiteet

1. Otetaan käyttöön kiusaamisen tullessa ilmi
2. KiVa-tiimin ja luokanopettajan/luokanvalvojan järjestämät selvittämiskeskustelut

Yleiset toimenpiteet

Kaikille oppilaille ja vanhemmille

Kiusaaminen ei kosketa vain kiusaajia ja kiusattuja

- Suurin osa oppilaista ei hyväksy kiusaamista
- Kuitenkin nähdessään kiusaamista he tulevat usein myötäilleeksi kiusaajaa tai vaienneeksi
- Vain harvat tukevat kiusatuksi joutuvaa oppilasta
- Kiusaamiseen liittyvät ryhmänormit edellyttävät usein, että kiusatun kanssa ei saa olla kaveri, häntä ei “kuulu” hyväksyä
  - Kiusatun asema ryhmässä muuttuu ajan myötä yhä huonommaksi

- Tärkeää saada kaikki lapset ymmärtämään miten he voivat omalta osaltaan vaikuttaa
  - ”Lopetetaan kiusaaminen yhdessä!”

Tämä on KiVa Koulu -ohjelman yleisten toimenpiteiden tavoite.

Oppitunnit ja KiVa-teemat muodostavat jatkumon perusopetuksen aikana

- **Alakoulu:**
  - oppitunnit 1.-luokkalaisille: 10 kaksoistuntia
  - oppitunnit 4.-luokkalaisille: 10 kaksoistuntia
- **Yläkoulu:**
  - teemat 7.-luokkalaisille: 4 teemaa
  - toteutetaan esimerkiksi teemapäivinä, puolikkaina teemapäivinä tai oppituntien sarjana

Rautavaaralla toteutetaan ohjelmasta poiketen tänä vuonna oppitunnit kaikille yhtenäiskoulun vuosiluokille. Tällä vahvistetaan Kiusaamisen Vastaisen toimintamallin jalkautumista osaksi koko koulun toimintakulttuuria.

KiVa-lukuvuosi Rautavaaran koulussa

- Lukuvuoden 2023-24 aikana toteutetaan monialainen oppimiskokonaisuus MOK, johon sisältyy Kiva-oppitunteja/teemapäiviä, joiden tavoitteena on vahvistaa yhteishenkeä ja myönteistä ilmapiiriä.
- Yhtenäiskoulun **kaikki luokka-asteet** osallistuvat KiVa-oppitunneille.

- Oppituntien ja teemojen **tavoitteena on:**
  - Saada lapset ymmärtämään ryhmän merkitys kiusaamisessa
  - Lisätä empatiaa kiusattuja kohtaan
  - Opetella keinoja tukea kiusattuja ja ottaa vastuuta siitä, ettei kiusaamista ryhmässä sallita

KiVa-sopimuksen 1. sääntö:

Kohtelemme kaikkia ihmisiä kunnioittavasti.

Kohdennetut toimenpiteet

Kun kiusaamista esiintyy

Kiusaamiseen puuttuminen

1. KiVa-tiimi
2. Onko kyseessä kiusaamistapaus?
3. Keskustelut
4. Yhteistyö vanhempien kanssa

1. KiVa-tiimi

- puuttuu esille tuleviin kiusaamistapauksiin yhteistyössä kiusatun oppilaan luokanopettajan/ -valvojan kanssa

2. Onko kyseessä kiusaamistapaus?

- Kun koululle tulee tieto tai epäily kiusaamisesta, tiedon saanut aikuinen
  - kerää tarvittavat taustatiedot
  - ohjaa tapauksen KiVa-tiimille, jos kyseessä kiusaaminen

Mitä kiusaaminen on?

- **Tahallista** pahan mielen aiheuttamista, joka
  - on **toistuvaa**
  - **kohdistuu** suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen

Mitä kiusaaminen ei ole?

- Kiusaamisessa **ei ole** kysymys...
  - konfliktista
  - riidasta
  - tappelusta
- ... vaan alistussuhteesta, vallan tai voiman väärinkäytöstä

Kiusaamisen muodot

- Useimmiten sanallista (pilkkaamista, nimittelyä)
- Epäsuora kiusaaminen (ryhmän ulkopuolelle sulkeminen, ilkeiden juttujen levittäminen) on melko yleistä
- Fyysinen kiusaaminen ei ole yhtä tavallista
- Nettikiusaaminen on lisääntynyt, mutta sitä esiintyy edelleen suhteellisen vähän (verrattuna muihin muotoihin)
  - netissä kiusattuja kiusataan **lähes aina myös muilla tavoin**

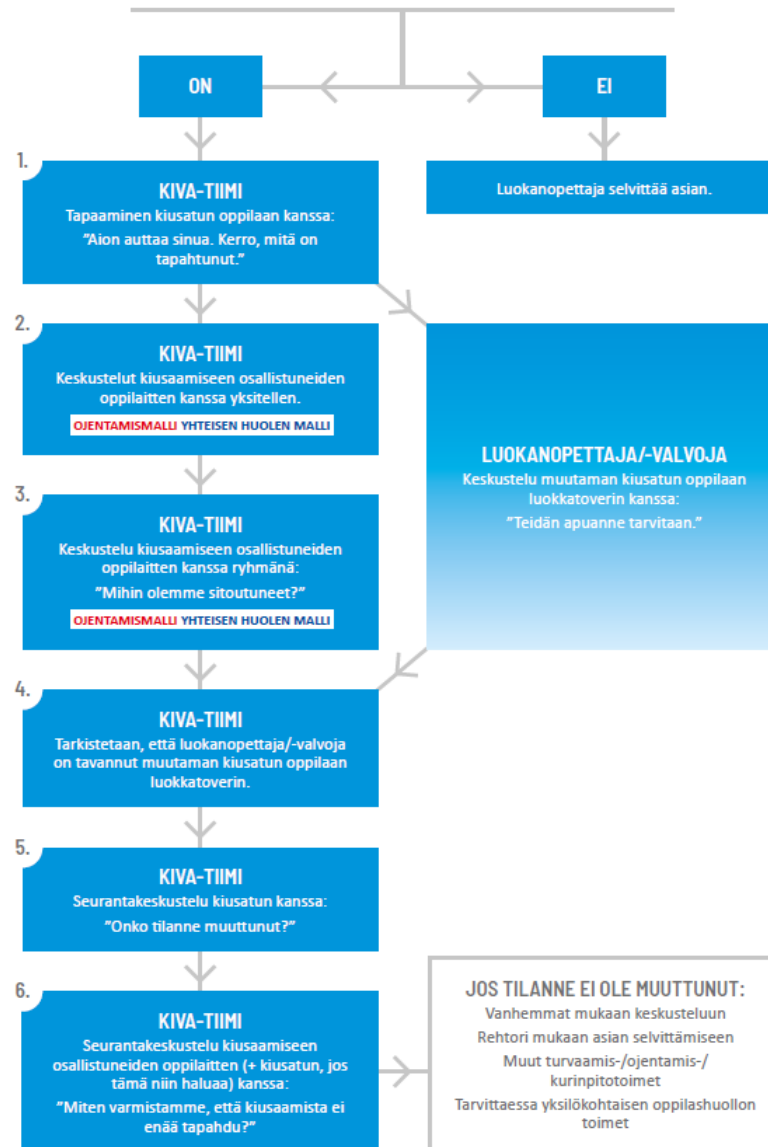
- Kiusaamisen määrittelyssä keskeistä ei ole teon muoto (esim. sanallinen / fyysinen) vaan sen **tahallisuus ja systemaattisuus**
- Kiusattu lapsi tai nuori kokee yleensä **monenlaista** kiusaamista

3. Keskustelut

- **KiVa-tiimi:** selvittämiskeskustelut kiusaajan/kiusaajien ja kiusatun kanssa
- **Luokanopettaja/luokanvalvoja:** keskustelu muutaman prososiaalisen, ryhmässä hyvässä asemassa olevan luokkatoverin kanssa: ”Teidän apuanne tarvitaan!”
- Seurantakeskustelut kiusaajan/kiusaajien sekä kiusatun kanssa

SEULONTA: ONKO KYSYMYS SYSTEMAATTISESTA KIUSAAMISESTA?

4. Yhteistyö vanhempien kanssa

- Vanhempia informoidaan aina tiimin käsiteltävinä olleista tapauksista
- Tarpeen mukaan vanhemmat voidaan kutsua koululle selvittämään asiaa, tämä ei kuitenkaan tapahdu rutiininomaisesti kaikissa tapauksissa
  - lapsille/nuorille itselleen annetaan ensin tilaisuus muuttaa käyttäytymistään

Mitä vanhemmat voivat tehdä kiusaamista vähentääkseen?

1. Suhtaudu **vakavasti** ilmi tulevaan kiusaamiseen
2. Toimi **yhteistyössä** koulun kanssa
  - ilmoita esille tulevasta kiusaamisesta
  - luota koulun kykyyn hoitaa asia
3. **Keskustele** lapsen/nuoren kanssa kiusaamisesta, vaikka tämä ei itse olisikaan kiusattu eikä kiusaisi toisia
  - rohkaistaan lapsia/nuoria olemaan menemättä mukaan kiusaamiseen, tukemaan kiusattuja, ja kertomaan kiusaamisesta aikuisille!

KiVa – ohjelman vaikutukset?

- Selvää näyttöä sekä muita kiusaavien että kiusatuksi joutuvien oppilaiden vähenemisestä
- Kiusattua tukevien oppilaiden määrä lisääntyi
- Kiusaajan kannustajien määrä väheni
- Oppilaiden luottamus opettajien kykyyn vähentää kiusaamista lisääntyi

Myönteiset ”sivuvaikutukset”?

Parantunut luokkailmapiiri

- ”Luokassani on hyvä ilmapiiri”
- ”Toisten auttaminen on luokassani yleistä”
- ”Olen iloinen että olen tässä luokassa”

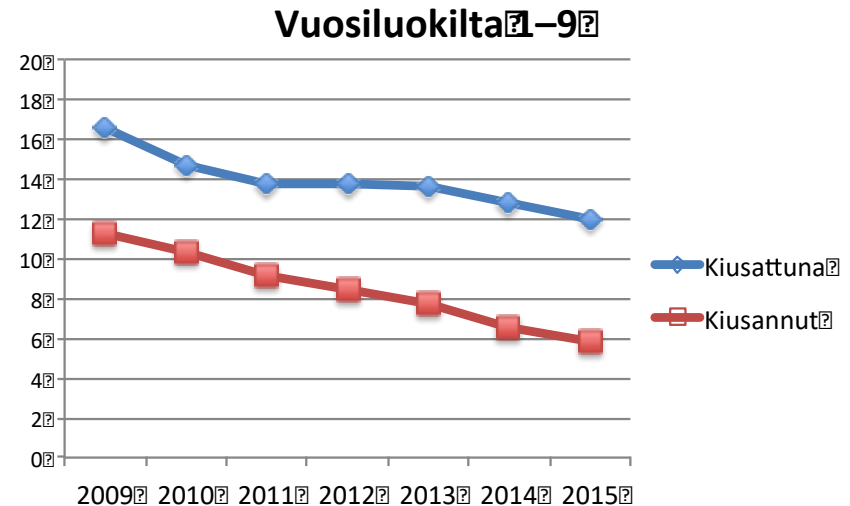
Lisääntynyt koulumotivaatio

- ”Oppiminen tuottaa minulle iloa”
- ”Haluan oppia monia asioita”
- ”Mielestäni pärjään koulussa hyvin”

KiVa Koulu -ohjelman käyttö vähentää kiusaamista

- Oppilaskyselyn vastausten perusteella kiusaaminen **vähenee**: toisia kiusaavien oppilaiden osuus on vähentynyt **49 %** ja kiusatuksi joutuvien oppilaiden osuus **28 %**.
- Näissä luvuissa ovat mukana kaikki oppilaskyselyyn vuosina 2009-2015 osallistuneet.
- Ohjelman toteuttaminen näyttää pitkällä tähtäimellä vähentävän kiusaamista ja kiusatuksi joutumista.

Lisätietoa...

- www.kivakoulu.fi
- kivakoulu@utu.fi

